Schoon starten en duurzaam telen centraal bij aardbeienonderzoek

Glastuinbouw Nederland en Plantum werken samen in Stichting Aardbei Onderzoek (SAO). Op 3 november 2026 vond de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst plaats. Zeven presentaties gaven telers, veredelaars en plantenkwekers een actueel beeld van onderzoek naar plantgezondheid, substraat en energie. De rode draad was duidelijk: schoon beginnen, problemen vroeg signaleren en teeltsystemen stap voor stap verduurzamen.

Plaagbestrijding met minder zuurstof

Swen de Cuijper en Anne Jan Doorn trapten af met Biological Pest Control. In dit onderzoek wordt bekeken welke combinatie van zuurstofniveau, temperatuur, behandeltijd en luchtvochtigheid plaaginsecten doodt zonder schade aan de aardbeiplant. Bij proeven met verse trayplanten gaf een behandeling bij 25 graden en 70 procent relatieve luchtvochtigheid een sterke afname van witte vlieg. Dicht verpakte kistjes werkten het beste. Niet alle eitjes werden gedood en het effect op productie is nog niet duidelijk. Daarom volgt een grotere praktijkproef met 6.400 minitrayplanten bij JongFruit. De methode lijkt vooral interessant voor veredelaars en opkweekbedrijven die schoon materiaal willen afleveren.

Plantsauna voor een schone start

Isabelle van Doorn van Moleda liet zien hoe warmtebehandeling kan helpen om schoon te starten. In de Plantsauna worden planten eerst voorverwarmd en daarna twee tot vier uur behandeld bij ongeveer 40,5 tot 44 graden. De plant beschermt zichzelf met hitteschokeiwitten, terwijl mijten, aaltjes en verschillende ziekteverwekkers worden teruggedrongen. Resultaten verschillen per ras en protocol. Bij proeven met Florice en Karima liepen opbrengsteffecten uiteen. Ook de nabehandeling is belangrijk: snel planten, goed water geven en uitdroging voorkomen. Van Doorn pleitte voor afspraken in de hele keten: moederplanten behandelen, gevoelige stekken preventief aanpakken, trays tussen teelten stomen en voor productieplanten een recept per ras ontwikkelen.

Zoektocht naar oorzaken van dwerggroei

Anne van Diepeningen van Wageningen University & Research presenteerde de eerste resultaten van het onderzoek naar dwerggroei. Aangetaste planten blijven klein en dof, maken minder stolonen en leveren minder bloemen en vruchten. De oorzaak lijkt complex. Tot nu toe is geen duidelijke koppeling gevonden met herbiciden, nutriënten of één specifieke ziekteverwekker. Onderzoekers vergelijken vijf goede en vijftien slechte gronden en volgen planten op twee locaties. Microbioomonderzoek moet meer inzicht geven in bacteriën en schimmels in grond, wortel en bovengrondse plantdelen. Ook starten proeven met onder meer Trichoderma, Streptomyces en Bacillus. Daarnaast wordt onderzocht of het probleem via stolonen wordt overgedragen.

Hernieuwbare substraten en organische voeding

Kirsten Leiss van Wageningen University & Research gaf een update over het weerbare teeltsysteem voor aardbei. In de proef met Florice en Favori worden een referentiemengsel van veen en kokos en een hernieuwbaar mengsel met acrotelm, houtvezel, compost en boomschors vergeleken. Ook minerale en organische voedingsstrategieën zijn getest. De groei verschilde weinig tussen de behandelingen. Wel beïnvloedden ras en meststof de weerbaarheid. Favori liet meer tripsschade zien, terwijl Florice gevoeliger was voor meeldauw. De organische Biota- en DCM-recepten verminderden de tripsschade ten opzichte van de minerale referentie. De resultaten laten zien dat substraat, voeding en ras samen moeten worden beoordeeld.

Onbelicht telen met weinig energie en zonder chemie

Vera Theelen van Delphy ISFC presenteerde de resultaten van de proef naar een duurzame onbelichte junidragerteelt. In de laag-energieafdeling daalde het gasverbruik van 13,4 naar ongeveer 4,8 kubieke meter per vierkante meter. Dubbele schermen en actieve ontvochtiging hielpen om vochtproblemen en kwaliteitsverlies te voorkomen. In de groene afdeling is tijdens de teelt geen chemie gebruikt. Dat lukte door intensieve scouting, nuttige insecten, UV-C, zwavel en gerichte groene correcties te combineren. Witte vlieg werd later in de teelt beheersbaar. Meeldauw bleef het lastigste onderdeel, vooral bij Elsanta. De proef onderstreept dat 100 procent groen mogelijk is, maar alleen met goede monitoring, snelle bijsturing en een samenhangend schema. Er loopt inmiddels een nieuwe proef in najaar 2026 en voorjaar 2027.

Geknepen kas oogst warmte

Pim Kleeven en Frank Kempkes gingen daarna in op de Geknepen Kas. Het concept combineert een warmtepomp, actieve koeling en warmte-koudeopslag. Het doel is om in de zomer warmte uit de kas te oogsten en deze in de winter opnieuw te gebruiken. Nachtkoeling verlaagde de kastemperatuur gemiddeld met 2,5 graden. Het effect bleef daarmee beperkt en er ontstond geen aantoonbaar productievoordeel. Wel bleef het gewas na de zomer gezonder. De berekeningen laten een warmteoverschot van ongeveer 50 megajoule per vierkante meter zien. Met een WKO kan de geoogste warmte uit één vierkante meter geknepen kas theoretisch ongeveer 0,4 vierkante meter extra kas verwarmen. De efficiëntie van de koelinstallatie is daarbij bepalend. Bedrijfseconomisch kan de installatie in de praktijk nog niet uit.

Substraten en biostimulanten in de praktijk

Maartje van der Sloot van HAS green academy sloot af met het SoilProS-onderzoek. Bij verschillende telers zijn veen, een mengsel van veen en kokos en volledig kokos getest. Deze substraten zijn gecombineerd met de biostimulanten Biovin en MiniPlug. De behandelingen gaven nog geen significante verschillen in oogst. Tussen telers waren die verschillen er wel. Ook de werking tegen ziekten hing af van het substraat en het teeltbedrijf. Bij het schimmelmicrobioom waren vooral verschillen tussen telers zichtbaar. De onderzoekers analyseren de gegevens verder en leveren de eindrapportage in de winter op. De uitkomsten moeten helpen om veen te vervangen en biostimulanten gerichter toe te passen.

Leden van SAO kunnen de presentaties en onderzoeksupdates terugvinden via de website en de appgroep INFO SAO. Daarmee zijn actuele resultaten snel beschikbaar voor aardbeientelers, veredelaars en plantenkwekers. Wie nog niet deelneemt aan de appgroep kan contact opnemen via hvangurp@glastuinbouwnederland.nl

Henny van Gurp

Toelichtende teksten bij foto’s

FOTO 1 Swen de Cuijper en Anne Jan Doorn over plaagbestrijding door zuurstofreductie.
FOTO 2 Isabelle van Doorn licht de mogelijkheden van Plantsauna voor de aardbeienketen toe.
FOTO 3 Anne van Diepeningen presenteert de eerste resultaten van het onderzoek naar dwerggroei.
FOTO 4 Kirsten Leiss over hernieuwbare substraten en organische meststoffen.
FOTO 5 Vera Theelen presenteert de resultaten van de duurzame onbelichte aardbeienteelt.
FOTO 6 Pim Kleeven en Frank Kempkes bespreken warmteoogst, actieve koeling en de Geknepen Kas.
FOTO 7 Maartje van der Sloot over substraten en biostimulanten.